

สรุปผลการวิจัย ภกปราว และขอเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาความสอดคล้องของการดำเนินงานโรงเรียนชุมชนในจังหวัดอุบลราชธานีกับหลักการและวัตถุประสงค์ของโรงเรียนชุมชน

สมมุติฐานของการวิจัย

การดำเนินงานของโรงเรียนชุมชนในจังหวัดอุบลราชธานีไม่สอดคล้องกับหลักการและวัตถุประสงค์ของโรงเรียนชุมชน

วิธีดำเนินการวิจัย

๑. ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการศึกษาระบบนี้ ได้จากบุคลากรของโรงเรียนชุมชนในจังหวัดอุบลราชธานี จำนวน ๓๙ โรง โดยศึกษาจาก ๓ กลุ่มคือ
๑.๑ กลุ่มนักเรียนโรงเรียน คือครูใหญ่หรืออาจารย์ใหญ่และผู้ช่วยครูใหญ่หรือผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ของโรงเรียนชุมชนในจังหวัดอุบลราชธานี พอกละ ๑ คนทุกโรง รวมทั้งสิ้น ๗๘ คน

๑.๒ กลุ่มครู คือครูที่ปฏิบัติการสอนอยู่ในโรงเรียนชุมชนในจังหวัดอุบลราชธานีทุกโรง โรงละ ๒ คน รวมทั้งสิ้น ๓๙ คน

๑.๓ กลุ่มกรรมการโรงเรียนชุมชน คือกรรมการโรงเรียนชุมชนในจังหวัดอุบลราชธานีทุกโรง โรงละ ๒ คน รวมทั้งสิ้น ๗๘ คน
รวมเป็นตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ๒๗๔ คน

๒. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่แบบสอบถาม ชิ้นแบบ เป็น ๓ ตอนคือ ตอนที่ ๑ เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ ตอนที่ ๒ เกี่ยวกับการดำเนินงานของโรงเรียนชุมชนในจังหวัดอุบลราชธานี มีลักษณะเป็นแบบปานกลาง น้อย น้อยที่สุดและไม่มี และแบบออกเป็น ๔ หมวดคือ การปรับปรุง-หลักสูตรและการเรียนการสอน การให้การศึกษาและบริการแก่ชุมชน การให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือโรงเรียน และการปลูกฝังประชาธิปไตยขั้นพื้นฐานแก่ชุมชนรวม ๒๐ ข้อ และตอนที่ ๓ เกี่ยวกับความคิดเห็นหรือขอเสนอแนะทั่วไปเกี่ยวกับการดำเนินงานของโรงเรียนชุมชนในจังหวัดอุบลราชธานี มีลักษณะเป็นแบบปลายเปิด ให้ผู้ตอบตอบได้อย่างอิสระ

๓. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยทำหนังสือขอความร่วมมือไปยังสำนักงาน-การประชุมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี สำนักงานการประชุมศึกษาทุกชั้นเรียนในจังหวัดอุบลราชธานี แล้วเดินทางไปแจกแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่างในโรงเรียนชุมชนทุกโรงเรียนใน ๘ แห่ง และเก็บคืนคำยันต์ลงภายใต้ชื่อ ๙ สัปดาห์

๔. การวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งออกเป็น ๓ ตอนคือ

๔.๑ สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้ค่าความถี่และรอยละ

๔.๒ การดำเนินงานของโรงเรียนชุมชนในจังหวัดอุบลราชธานี ใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบความสอดคล้องของการดำเนินงานกับหลักการและวัตถุประสงค์ของโรงเรียนชุมชน

๔.๓ ความคิดเห็นและขอเสนอแนะทั่วไป สรุปเป็นข้อ ๆ แยกเป็นหมวดๆ ไป

สรุปผลการวิจัย

การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูและกรรมการโรงเรียนชุมชนในจังหวัดอุบลราชธานี ที่มีต่อการดำเนินงานของโรงเรียนชุมชนใน

จังหวัดอุบลราชธานี ที่มีต่อการดำเนินงานของโรงเรียนชุมชนในจังหวัดอุบลราชธานี สรุปได้ว่า

๑. โรงเรียนชุมชนในจังหวัดอุบลราชธานี มีการดำเนินงานในก้านการให้การศึกษาและบริการแก่ชุมชน ในสอดคล้องกับหลักการและวัตถุประสงค์ของโรงเรียนชุมชน

๒. โรงเรียนชุมชนในจังหวัดอุบลราชธานี มีการดำเนินงานในก้านการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือโรงเรียน ในสอดคล้องกับหลักการและวัตถุประสงค์ของโรงเรียนชุมชน

๓. โรงเรียนชุมชนในจังหวัดอุบลราชธานี มีการดำเนินงานในก้านการปลูกฝังประชาธิปไตยขึ้นผ่านฐานแก่ชุมชน สอดคล้องกับหลักการและวัตถุประสงค์ของโรงเรียนชุมชน

๔. โรงเรียนชุมชนในจังหวัดอุบลราชธานี มีการดำเนินงานในก้านการปรับปรุงหลักสูตรและการเรียนการสอน สอดคล้องกับหลักการและวัตถุประสงค์ของโรงเรียนชุมชน

อภิปรายผล

จากการศึกษาเรื่องความสอดคล้องของการดำเนินงานโรงเรียนชุมชนในจังหวัดอุบลราชธานีกับหลักการและวัตถุประสงค์ของโรงเรียนชุมชนในครั้งนี้ มีผลการวิจัยซึ่งควรจะอภิปรายเพิ่มเติม นอกจากที่ໄสสรุปไว้แล้ว ดังท่อไปนี้

๑. โรงเรียนชุมชนในจังหวัดอุบลราชธานีส่วนมาก ถึงแม้จะเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ ที่มีนักเรียนจำนวน ๒๕๐ - ๕๐๐ คน แต่จากการล้มภาษณ์บุคลากรที่เกี่ยวข้อง ปรากฏว่างโรงเรียนยังมีครูไม่ครบชั้น เนื่องจากมีตำแหน่งว่างที่ทางสำนักงานการ - ประถมศึกษาจังหวัดยังไม่บรรจุให้และมีครูที่ถูกเรียกตัวไปช่วยราชการที่อื่น จึงทำให้เกิด

ปัญหาในการเรียนการสอนและการอื่น ๆ

๒. ภาระการโรงเรียนชุมชนในจังหวัดอุบลราชธานีส่วนมาก มีอาชีพทำการเกษตร (ทำนา ทำไร่ ทำสวน) จึงมีรายได้ค่อนข้างมาก คือเฉลี่ยแล้วเดือนละกว่า ๑,๐๐๐ บาท และภาระการสอนมาก มีระดับการศึกษาเพียงจนชั้นประถมปีที่ ๔ เท่านั้น จากลักษณะคังกล่าวดังนี้ ทำให้ภาระการโรงเรียนชุมชนในจังหวัดอุบลราชธานี ไม่สามารถจะให้ความช่วยเหลือโรงเรียนในการดำเนินงานทาง ๆ ได้อย่างเต็มที่ เพราะขาดความรู้ความเข้าใจในหลักการและวัตถุประสงค์ของโรงเรียนชุมชน และมีฐานะทางเศรษฐกิจไม่ดี ทองทำนาหาเลี้ยงชีพ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของภาระ ผันชเสน การวิจัยของเจริญ โภคผลและหนงศักดิ์ คุณไข่คำ ที่กล่าวไว้ว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีฐานะยากจน จึงไม่สามารถจะให้ความช่วยเหลือในการดำเนินงานของโรงเรียนชุมชนได้อย่างเต็มที่ ดังที่ได้กล่าวมาแล้วในบทที่ ๑

๓. การดำเนินงานของโรงเรียนชุมชนในจังหวัดอุบลราชธานี ในภาระปรับปรุงหลักสูตรและการเรียนการสอน เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมแล้ว จะทำให้สอดคล้องกับหลักการและวัตถุประสงค์ของโรงเรียนชุมชน เพราะหลักสูตรของโรงเรียนชุมชนทั่วไปนั้น ก็เนื่องอกับหลักสูตรโรงเรียนประถมศึกษาทุกโรง ที่ยกหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๕๑๙ เป็นแบบในการจัดการเรียนการสอน เพียงแต่มีการปรับปรุงหลักสูตรบางส่วนให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นเท่านั้น

อย่างไรก็ตาม ในภาระปรับปรุงหลักสูตรและการเรียนการสอนนี้ ก็ยังมีข้อที่โรงเรียนชุมชนในจังหวัดอุบลราชธานีสามารถดำเนินงานได้ค่อนขอย และควรอภิปรายถึง เช่น การสำรวจปัญหาและความต้องการของชุมชนก่อนปรับปรุงหลักสูตรและการเรียนการสอน โรงเรียนทำไนอย เพราะเวลาหลักสูตรและคู่มือการสอนนั้น ส่วนใหญ่แล้วส่วนกลางจะเป็นผู้กำหนดมาให้โรงเรียนปฏิบัติตามเลย โรงเรียนจึงมีโอกาสปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงไนอย และอีกประการหนึ่ง ครูโรงเรียนชุมชนส่วนใหญ่ก็ยังไม่เข้าใจในหลักสูตรอย่างลึกซึ้งเท่าไนัก จึงไม่สามารถจะปรับปรุงได้ ซึ่งโรงเรียน

ประณมศึกษาโดยทั่วไปก็คงจะประสบกับสภาพในห้องเรียนกันนี้เช่นกัน ในเรื่องการจัดสอนวิชาชีพที่จำเป็นในห้องถินแก่นักเรียนนั้น โรงเรียนชุมชนในจังหวัดอุบลราชธานี ก็มีการดำเนินงานอย่าง steadily ไม่เห็นว่า การเรียนการสอนในโรงเรียนชุมชนทั่วไปนั้น เน้นค้านวิชาการเหมือนกับโรงเรียนประณมศึกษาทั่วไป โดยไม่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและห้องถินเท่าไนก็ ปัญหาดังกล่าวอาจเกิดจากการที่โรงเรียนชุมชนส่วนมากขาดครุฑ์ที่มีความรู้ความสามารถในการสอนวิชาชีพทาง ๆ ขาดอุปกรณ์และขาดวิทยากรที่จะมาให้ความช่วยเหลือในการดำเนินงาน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของปรีชา นิพนธ์พิพยา อีกประการหนึ่ง ในค้านสวัสดิการของครูโรงเรียนชุมชนในจังหวัดอุบลราชธานี โรงเรียนจัดบริการโดยน้อย ซึ่งปัญหานี้ส่งผลกระทบอย่างมากต่อการทำงานของครูในโรงเรียนทั่วไป แต่สวัสดิการทั่ว ๆ กลับได้รับน้อยเช่นเดียวกับครูโรงเรียนอื่น ๆ ซึ่งผู้วิจัยเข้าใจว่า มีผลต่อการดำเนินงานของโรงเรียนชุมชนอยู่ในอย่างมาก

๔. การดำเนินงานของโรงเรียนชุมชนในจังหวัดอุบลราชธานี ในค้านการให้การศึกษาและบริการแก่ชุมชนนั้น เมื่อพิจารณาโดยเฉลี่ยทั้งหมวดแล้ว ในสอดคล้องกับหลักการและวัตถุประสงค์ของโรงเรียนชุมชน แต่เมื่อพิจารณาในรายละเอียดเป็นข้อ ๆ แล้ว กิจกรรมในค้านนี้ทั้งโรงเรียนสามารถดำเนินงานได้ในระดับมากและปานกลางก็มีอยู่บาง เช่น การเปิดโอกาสให้ประชาชนยื่นโทีะเก้าอี้หรือเครื่องใช้อื่น ๆ ของทางโรงเรียน การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้ใช้สันนະ บริเวณ อาคารสถานที่ หอประชุม อุปกรณ์ที่พำนักของทางโรงเรียน และการนำคณาจารย์และนักเรียนออกไปสำรวจกิจกรรมหรืองานพืชทั่ว ๆ ในชุมชน เป็นตน ส่วนการให้บริการในค้านอื่น ๆ เช่น ห้องสมุด ห้องพยาบาล การแจกพันธุ์ไม้ทั่ว ๆ การเชิญผู้มีความรู้มาบรรยายในชุมชน หรือการจัดอบรมความรู้คนทั่ว ๆ แก่ชุมชนนั้น โรงเรียนสามารถดำเนินการโดยน้อย และกิจกรรมที่สำคัญที่สุด ซึ่งนับได้ว่าเป็นหลักสำคัญของการดำเนินงานโรงเรียนชุมชน ความตักทุกประสังของโครงการปรับปรุงโรงเรียนประณมศึกษา ให้เป็นโรงเรียนชุมชน ข้อที่ ๑ ทั้งเอาไว้ว่า "เพื่อปรับปรุงและส่งเสริมโรงเรียน

ประชาชนให้เป็นแหล่งในการศึกษาแก่ประชาชนทุกเพศทุกวัย" ซึ่งได้แก่ การจัดสอนวิชาสามัญและวิชาชีพต่าง ๆ ในกับชุมชนนั้น โรงเรียนชุมชนในจังหวัดอุบลราชธานี ดำเนินการได้โดยเนี่ยล้วน น้อยที่สุด จึงแสดงให้เห็นว่า การดำเนินงานใน้านี้ของโรงเรียนชุมชนในจังหวัดอุบลราชธานี ยังไมบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ แทบอย่างไร

๕. การดำเนินงานของโรงเรียนชุมชนในจังหวัดอุบลราชธานี ในด้านการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือโรงเรียน เมื่อพิจารณาคะแนนโดยเฉลี่ยห้องหมากแล้ว ในสอดคล้องกับหลักการและวัตถุประสงค์ของโรงเรียนชุมชน แท้เมื่อพิจารณาโดยละเอียดเป็นรายชื่อ ในหมวดนี้มีกิจกรรมบางอย่างที่ทางโรงเรียนสามารถดำเนินงานได้ในระดับปานกลาง เช่น การได้รับความช่วยเหลือจากประชาชนในด้านการเงิน แรงงานหรือวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ การช่วยเหลือของคณะกรรมการโรงเรียนชุมชน การแสดงความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของโรงเรียน และความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เป็นทัน ส่วนกิจกรรมที่ทางโรงเรียนสามารถดำเนินงานได้ ก็เช่น การให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการปรับปรุงหลักสูตรและการเรียน การสอน ตลอดจนการประเมินผลโครงการนั้น ก็คงเป็นเพราะว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องหลักสูตรและการเรียนการสอนอยมาก เพราะมีระดับการศึกษาต่ำ ถัดไปความมาแล้ว

๖. การดำเนินงานของโรงเรียนชุมชนในจังหวัดอุบลราชธานี ในด้านการปลูกฝังประชาธิปไตยขั้นพื้นฐานแก่ชุมชนนั้น เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมแล้ว จะเห็นว่า สอดคล้องกับหลักการและวัตถุประสงค์ของโรงเรียนชุมชน แท้เมื่อพิจารณาในรายละเอียดแล้วจะเห็นว่า มีกิจกรรมบางอย่างที่ทางโรงเรียนสามารถดำเนินการได้ เช่น การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความรู้เรื่องประชาธิปไตยขั้นพื้นฐานแก่ชุมชน การจัดอบรมผู้นำท้องถิ่น และการระดูให้เกิดการวางแผนในชุมชน เป็นทัน

๓. เมื่อพิจารณาจะแน่ใจว่าการดำเนินงานของโรงเรียนชุมชนในจังหวัดอุบลราชธานี ทั้ง ๔ หมวด จะเห็นว่า โรงเรียนชุมชนในจังหวัดอุบลราชธานี สามารถดำเนินการตามหลักการและวัตถุประสงค์ของโรงเรียนชุมชนได้เพียงบางส่วนเท่านั้น ในส่วนกิจกรรมสำคัญ ๆ ที่เป็นหลักการและวัตถุประสงค์ของโรงเรียนชุมชนขึ้นได้แก่ การให้การศึกษาและบริการใน้านทาง ๆ แก่ชุมชน และการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการช่วยเหลือโรงเรียน ซึ่งถือว่าเป็นหัวใจของการจัดโรงเรียนชุมชนนั้น โรงเรียนชุมชนในจังหวัดอุบลราชธานี มีการดำเนินการอยู่ในระดับน้อย ด้านกิจกรรมที่โรงเรียนชุมชนในจังหวัดอุบลราชธานีสามารถดำเนินการได้จริง ๆ นั้น มีเพียงการปรับปรุงหลักสูตรและการเรียนการสอน การให้การบริการในบางด้านแก่ชุมชนและการปลูกฝังประชาธิปไตยขึ้นพื้นฐานแก่ชุมชนในบางข้อเท่านั้นเอง จึงพอที่จะกล่าวได้ว่า โรงเรียนชุมชนในจังหวัดอุบลราชธานี ยังไม่สามารถดำเนินงานได้ตามหลักการและวัตถุประสงค์ของโรงเรียนชุมชนเท่าไหร่นัก

ขอเสนอแนะ

จากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีขอเสนอแนะ ๒ ตอน ตอนที่ ๑ เป็นขอเสนอแนะสำหรับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของโรงเรียนชุมชน เพื่อปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานของโรงเรียนชุมชนให้ได้ผลดียิ่ง ๆ ขึ้นไป ตอนที่ ๒ เป็นขอเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

ขอเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงแก้ไข

๑. โครงการปรับปรุงโรงเรียนประถมศึกษาให้เป็นโรงเรียนชุมชน ควรจะมีการดำเนินงานต่อไป และควรเปิดโรงเรียนชุมชนเพิ่มขึ้นอีกเรื่อย ๆ ถึงแม้ว่าการดำเนินงานตามโครงการนี้ จะมีปัญหาและอุปสรรคหลายประการ จนทำให้ไม่สามารถดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ได้มากนัก แต่โรงเรียนชุมชนส่วนใหญ่สามารถดำเนินการปรับปรุงได้อยู่บ้าง อย่างน้อยที่สุดก็ทำให้ประชาชนในชุมชนนั้น ๆ ที่นั่นตัวและเข้ามาช่วย

เหลือในการดำเนินงานของโรงเรียนมากขึ้นกว่าเดิม

๖. โรงเรียนชุมชนมีภาระหน้าที่มากกว่าโรงเรียนประถมศึกษาอื่น ๆ จึงควรที่จะได้รับการจัดสรรงบประมาณค้านท่าง ๆ มากกว่าปกติ และสมำเสมอ ครูโรงเรียนชุมชนควรจะได้รับสวัสดิการในค้านท่าง ๆ เป็นอย่างดี

๗. ครูและกรรมการโรงเรียนชุมชนทุกคน ควรจะได้รับการอบรมในเรื่องโรงเรียนชุมชน เพื่อให้เข้าใจในหลักการและวัตถุประสงค์ของโรงเรียนชุมชนอย่างชัดแจ้ง และสามารถดำเนินการให้ตามหลักการและวัตถุประสงค์ของโรงเรียนชุมชนมากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

๘. โรงเรียนชุมชนควรจะได้รับการบรรจุครูที่มีความรู้ความสามารถในการสอนวิชาชีพทั่วไป ที่จำเป็นในท้องถิ่นนั้น ๆ เพื่อให้สามารถจัดสอนวิชาชีพทั่วไป ให้แก่ประชาชนได้ หรืออย่างน้อยที่สุด ก็ควรให้ครูในโรงเรียนได้รับการอบรมเกี่ยวกับการสอนวิชาชีพทั่วไป

๙. ควรจะมีการประสานงานระหว่างโรงเรียนชุมชนกับหน่วยงานทางราชการอื่น ๆ ที่มีหน้าที่ในการให้การศึกษาและพัฒนาชุมชน เพื่อให้การดำเนินงานประสานลัมพังก์ กันอย่างดี และมีความมุ่งหมายร่วมกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการประสานงานกับศูนย์การศึกษาประชาชนประจำจังหวัด

๑๐. โรงเรียนชุมชนควรจะมีการรายงานผลการดำเนินงานทุกภาคเรียน และมีการติดตามผล ประเมินผลอย่างใกล้ชิดจากทางอำเภอหรือทางจังหวัดทุกภาคเรียน หรืออย่างน้อยที่สุดปีละ ๑ ครั้ง คณะกรรมการระดับอำเภอและระดับจังหวัด ควรให้ความเข้าใจใส่ในการดำเนินงานของโรงเรียนชุมชนให้มากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

๑๑. ควรจะจัดให้มีการประชุมผู้บริหารโรงเรียน ครูหรือกรรมการโรงเรียนชุมชนในแต่ละอำเภอ แต่ละจังหวัดหรือแต่ละเขต อย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง เพื่อจะได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันเกี่ยวกับการดำเนินงาน

ขอเสนอแนะสำหรับการวิจัย

๑. การวิจัยครั้งนี้ศึกษาเฉพาะโรงเรียนชุมชนในจังหวัดอุบลราชธานีเท่านั้น ควรจะมีการศึกษาการดำเนินงานของโรงเรียนชุมชนในจังหวัดอื่น ๆ ในแต่ละเขต – การศึกษาหรือทั่วประเทศด้วย

๒. การเก็บข้อมูลในการวิจัยเกี่ยวกับการดำเนินงานของโรงเรียนชุมชน นอกจากจะใช้แบบสอบถามแล้ว ควรจะใช้วิธีสัมภาษณ์ สังเกต และใช้แบบสำรวจไปพร้อม ๆ กันด้วย เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นจริงมากที่สุด

๓. ควรจะมีการศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประณญาของครูโรงเรียนชุมชน ในโรงเรียนชุมชนทั่ว ๆ ไป

๔. ควรจะมีการศึกษาถึงบัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จและความล้มเหลวของ การดำเนินงานในโรงเรียนชุมชนแต่ละโรง.